

Yksilöstä työyhteisöön: dialoginen näkökulma resilienssin rakentumiseen ja horjumiseen työuupumuksen ja työn kuormituksen käsittelyssä

Esitykseni käsittelee väitöskirjatutkimukseni tutkimussuunnitelmaa. Väitöskirjatutkimuksessani tarkastelen kollektiivisen resilienssin rakentumista dialogisesta näkökulmasta työuupumuksen kontekstissa. Tutkimukseni jäsentää, miten työuupumuksen kokeneet ja työyhteisöt rakentavat ja horjuttavat resilienssiään käsitellessään työuupumusta ja työn kuormitusta.

Resilienssin määrittelen Buzzanellin (2010) resilienssin viestintäteoriaan (communication theory of resilience, CTR) pohjautuen dynaamiseksi viestinnälliseksi prosessiksi, jossa yksilöt ja yhteisöt sopeutuvat muutokseen ja ylläpitävät toimintaansa merkityksentäessään kohtaamiaan haasteita. Työuupumuksen näen rakentuvan vuorovaikutuksessa kahdella tasolla: sitä tuotetaan, kun neuvotellaan työn käytänteistä, kuormituksesta, arvoista ja ammatillisesta identiteetistä, ja sen merkitystä rakennetaan työuupumuksesta keskusteltaessa. Merkitysten rakentumisen analyysissa hyödynnän dialogista näkökulmaa ja Baxterin (2011) relationaalisen dialektiikan 2.0 -teoriaa (RDT 2.0).

Ensimmäisessä osatutkimuksessa tutkin, miten työuupumuksen kokeneet rakentavat ja/tai horjuttavat resilienssiä neuvotellessaan työuupumuksen merkityksestä fokusryhmähaastattelussa. Toisessa tarkastelen, miten työyhteisössä rakennetaan ja/tai horjutetaan kollektiivista resilienssiä työuupumuksen ja työn kuormituksen käsittelyssä erilaisissa työyhteisön vuorovaikutustilanteissa. Kolmannessa osatutkimuksessa kokoan yhteen aiempien osatutkimusten tulokset ja kehitän teoreettisen mallin kollektiivisen resilienssin käsitteellistämiseen ja resilienssiä rakentavan/horjuttavan vuorovaikutuksen tunnistamiseen.

Lähestyn resilienssiä ja työuupumuksen käsittelyä kriittisesti, haastaen yksilökeskeisiä selitysmalleja ja suunnaten huomion vuorovaikutukseen, rakenteisiin ja kulttuurisiin oletuksiin. Fokusryhmäaineiston alustavien tulosten mukaan työuupumuksen kokeneiden keskustelussa työuupumus nähdään työperäisenä ja yhteisöllisesti tuotettuna, mutta samaan aikaan se kehystyy yksilön käännekohdaksi ja oppimiskokemukseksi, mikä ohjaa käsittämään työuupumuksen yksilön toiminnan tai ominaisuuksien seurauksena (Salmela, 2026).

Tutkimukseni syventää CTR:aa työuupumuksen kontekstissa, tuo esiin resilienssin dynaamisen ja kollektiivisen ulottuvuuden ja soveltaa RDT 2.0:aa uudella tavalla fokusryhmä- ja etnografisen aineiston analyysiin. Tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää työhyvinvointia tukevien käytänteiden kehittämiseen työyhteisöissä ja organisaatioissa.

Kirjallisuus:

Baxter, L. A. (2011). *Voicing relationships: A dialogic perspective*. SAGE.

Buzzanell, P. M. (2010). Resilience: Talking, Resisting, and Imagining New Normalcies Into Being. *Journal of Communication*, 60(1), 1–14. <https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.2009.01469.x>

Salmela, J. (2026). ”Rohkeasti vaan irtisanoudut, jos siltä tuntuu” – Dialoginen näkökulma resilienssin rakentumiseen ja horjumiseen työuupumuksen kokeneiden keskustelussa. Jyväskylän yliopisto, kieli- ja viestintätieteiden laitos. Maisterintutkielma. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:juu-202603202757>